

METODMATERIAL
SKRATTURNÉN
-för alla barns rätt

Läs mer om vårt arbete på www.skratt.nu

INNEHÅLL

INTRODUKTION	1
Mänskliga rättigheter och läroplanen	2
Kunskaper och förmågor	2
Samtalets betydelse	2
Skapande och lek	2
Metodmaterial för alla barns rättigheter och kursplanen	3
Från lek till reflektion	3
Två delar-förståelse och skratt	3
DEL 1: FÖRSTÅELSE	3
Barnkonventionen	4
Övning 1: Hjulet – Alla barn har samma rättigheter och lika värde	4
Övning 2: Vad är bäst för clownen Mini!	5
Övning 3: Blomkull – Alla barn har rätt till liv och utveckling	7
Övning 4: Skulptören -Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad	7
Övning 5: Vilken av dem stämmer inte? - Alla barn har rätt till identitet	8
Övning 6: Här är jag - Alla barn har rätt till identitet	9
Övning 7: Krama för att överleva! - Alla barn har rätt till social trygghet	10
Övning 8: Ambulanskull - Alla barn har rätt till vård	11
Övning 9: Trafikskolan - Alla barn har rätt till skydd	11
Övning 10: Hitta ljudtvillingen - Alla barn har rätt till att återförenas med sin familj	12
Vem är "flykting"?	13
Övning 11: Att fly – Att vara på flykt	13
Övning 12: 20 Saker jag tycker om att göra – Att vara på flykt	15
Del 2: SKRATT	17
Att skratta och leka är en rättighet	17
Övning 1: Att få två robotar att kramas	18
Övning 2: Middagsturné	18
Övning 3: Räkna till tre	19
Övning 4: Levande memory	20
Övning 5: Flirtleken	20
Övning 6: Att tillverka jongleringsbollar	21
Lär dig jonglera	22
Övning 7: Bollars bana	22
Övning 8: Kasta en boll och blunda	23
Övning 9: Gruppen	23
Kursplan samhällskunskap-ett urval	24
Kursplan Svenska-ett urval	25
ATT ARBETA VIDARE MED	26

INTRODUKTION

Tack för att du har valt att arbeta med Clowner utan Gränsers metodmaterial för alla barns rätt. Vår förhoppning är att du som pedagog ska bli inspirerad till att öka skolbarns kunskap och engagemang om barnkonventionen och barns rättigheter på ett roligt, pedagogiskt och kreativt sätt.

Clowner utan Gränser påminner barn i flyktingläger, ungdomsfängelser och andra utsatta miljöer om att de är som alla andra barn och att det finns andra utanför som ser dem. De senaste åren har allt fler barn och vuxna tvingats lämna sina hem på grund av krig eller förföljelse. Enligt FN är fler än 60 miljoner människor på flykt i världen just nu, varav hälften är barn. Människor som är på flykt har ofta lämnat allt bakom sig för att göra den farliga resan till säkerhet. Det innebär tyvärr att många barn förlorar tillgång till sina rättigheter. Till Sverige har sedan 2015 över 200 000 människor kommit för att söka asyl och skydd. Nästan hälften av dem är barn.

Clowner utan Gränser arbetar för att skapa bättre förutsättningar för barn som lever på flykt. I Sverige verkar vi både de som kommit hit för att söka skydd, men också för att belysa hur situationen i andra delar av världen ser ut för etablerade svenskar. Att möta barn i lust, lek och glädje är vårt uppdrag. När det fungerar som bäst skapas hopp, mänsklighet och livsvilja. Att arbeta med skratt och cirkus öppnar ett nytt sätt att tänka.

Att arbeta med metodmaterialet kräver ingen förkunskap i ämnet utan vi hoppas kunna guida dig i ditt pedagogiska uppdrag genom enkla beskrivningar och tips på var du finner mer information.

Skrattumén - för alla barns rätt är ett projekt finansierat av Arvsfonden.

Arvsfonden fördelar projekt- eller lokalstöd till ideella organisationer, som vill arbeta med nyskapande idéer som utvecklar verksamheter för barn, ungdomar och personer med funktionsvariationer.

”Skolväsendet vilar på demokratins grund”, så inleds läroplanen för grundskolan. De inledande kapitlen understryker betydelsen av att skolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter finns med som centralt innehåll i både kurs- och ämnesplaner. Men det är inte tillräckligt att endast förmedla kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter, eleverna ska också ges möjlighet att utveckla demokratiska förmågor.

Skolans mål är att varje elev: "Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter, respekterar andra människors egenvärde, tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt, medverkar till att hjälpa andra människor, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen."

(Lgr 11 Kap 2, Normer och värden, Gy 11 Kap 2.2 Normer och värden)

I arbetet med demokrati och mänskliga rättigheter ska eleven även ges möjlighet att utveckla sin kommunikativa förmåga. Denna förmåga utvecklas genom att tillsammans kommunicera kring gemensamma frågor och att aktivt delta i reflekterande samtal kring normer och värden.

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet.

Metodmaterial för alla barns rättigheter och kursplanen

Att arbeta med övningarna i metodmaterialet gör det möjligt för eleverna att utveckla både kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter samt att träna på demokratiska och kommunikativa förmågorna.

Från lek till reflektion

Det här metodmaterialet innehåller en mängd övningar och lekar riktade till elever från årkurs F–6. Merparten av övningarna och lekarna handlar om att först göra en aktivitet eller lek. Aktiviteten eller leken blir en gemensam upplevelse som sedan fungerar som en utgångspunkt för reflektioner och samtal om innehållet i barnkonventionen. Syftet är också givetvis att ha kul och skratta tillsammans!

I beskrivningen till varje övning anges den uppskattade tidsåtgången, om det krävs någon förberedelse, hur övningen genomförs samt frågor för reflektion och diskussion. Dessutom finns ofta hänvisning till en eller flera relevanta artiklar från barnkonventionen. Du kan själv bestämma om du vill avsluta eller börja diskussionen med att presentera den aktuella artikeln i barnkonventionen som övningen eller leken handlar om.

Tanken med övningarna och lekarna är att du som lärare har ett urval att plocka ur. Välj de övningar som känns relevanta för dina elever. Övningarna är inte huggna i sten; du får gärna plocka element av dem, låta dig inspireras och vidareutveckla dem på olika sätt.

Två delar – förståelse och skratt

Metodmaterialet är uppdelat i två delar, förståelse och skratt. Tanken är att alla elever ska få ta del av minst en övning ur varje del. Om ni har gott om tid kan ni göra alla övningar.

Syftet med övningarna under rubriken Förståelse är att eleverna ska få en förståelse för barnkonventionen, dessa fyra grundläggande principer samt några andra utvalda artiklar. Ett annat syfte är att få en förståelse för hur det kan vara att tvingas fly från sitt land.

Under rubriken Skratt finns nio övningar som syftar till en gemensam skrattstund för att lyfta fram artikel 31 i barnkonventionen: Du har rätt till fritid, lek och vila. Du har rätt att delta i kulturella och konstnärliga aktiviteter. Den rätten värnar Clowner utan Gränser om. Utöver skratt tar övningarna upp andra viktiga tema som till exempel samarbete, tillit med mera.

DEL 1: FÖRSTÅELSE

Denna del innehåller 12 övningar. Övningar 1 till 4 handlar om barnkonventions fyra grundläggande principer: Övningar 5 – 10 lyfter fram andra tema i barnkonventionen bland annat identitet, att må bra (social trygghet), rätt till skydd och rätt till vård. Övningar 11 och 12 syftar till att eleverna ska få en förståelse för hur det kan vara att tvingas fly från sitt land och skiljas från släkt, vänner, bostad och ägodelar.

BARNKONVENTIONEN

För över 25 år sedan (1989) samlades alla världens länder i FN och bestämde att de mänskliga rättigheterna inte var tillräckliga för att täcka barns särskilda behov. Det behövdes ett extra skydd för barnen. Därför beslutade FN om att skapa Barnkonventionen – 54 artiklar som uttrycker barns rättigheter och staternas skyldighet att leva upp till dem. Sverige var ett av de första länderna att skriva under Barnkonventionen (1990). I dag har alla länder utom Somalia och USA skrivit under.

Barnkonventionen inkluderar alla som är under 18 år och talar bland annat om att alla barn har rätt till en identitet, ett hem, att gå i skolan och att få vård.

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter, inte föräldrars eller andra vuxnas ägodelar.

Den innehåller 54 artiklar som alla är lika viktiga och utgör en helhet, men det finns fyra grundläggande och vägledande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Texten är hämtad från www.unicef.se/barnkonventionen

● **Övning 1: Hjulet – Alla barn har samma rättigheter och lika värde**

Syfte: Syftet med övningen är att eleverna ska uppleva och förstå vad samma rättigheter och lika värde innebär. Samt att reflektera kring diskriminering av barn och vilka konsekvenser det kan få.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 30 minuter.

Förberedelser: Förbered genom att göra en utstakad bana på en öppen plats med en startpunkt och slutpunkt. Det kan till exempel vara slalom mellan koner eller liknande. Det måste finnas utrymme så att eleverna kan förflytta sig genom bana i grupp.

Gör så här:

1. Dela in eleverna i grupper om fem elever i varje grupp.
2. Varje grupp ställer sig i en ring och lägger armarna om varandras axlar. Berätta för eleverna att de ska förflytta sig genom banan i denna ringformation. De måste hålla ihop. Den grupp som är snabbast till målet vinner. (Om det är ont om plats kan en grupp gör i taget och läraren tar tid.)
3. Men, innan de börjar, ska du berätta vilka förutsättningar som gäller:
 - Grupp 1 får förflytta sig hur det vill.

- Grupp 2 får inte gå vanligt, deltagarna måste hoppa på ett ben.
- Grupp 3 ska snurra runt som ett hjul samtidigt som de går.
- Grupp 4 får bara gå på knä.

4. När övningen är genomförd annonseras vinnaren, vilket antagligen är grupp 1.

Frågor & diskussion:

1. Hur kändes det att förflytta sig tillsammans i grupp?
2. Varför vann grupp 1? Var det rättvis?
3. Hade ni lika värde? (Lika värde men olika förutsättningar skulle man kunna svara.)
4. Hur kändes det att göra övningen och inte ha samma förutsättningar/rättigheter?
5. Vad betyder diskriminering? Skulle man kunna säga att grupp 2–4 var diskriminerade?
6. Finns det barn i världen som inte har samma förutsättningar/rättigheter som du?
7. Finns det barn i världen som behandlas orättvist? Ge exempel.

Variant: Dela in eleverna i mindre grupper (inte samma som i övningen) och låt dem diskutera:

1. Varför det är viktigt att alla barn har samma rättigheter och lika värde? Ta fram till en gemensam lista med 5 anledningar.
2. Vad betyder diskriminering? Ta fram en gemensam lista med 5 anledningar till varför en inte ska diskriminera.
3. Be grupperna redovisa sina svar för varandra. Diskutera.

Artikel 2: Barnkonventionen ger dig och alla andra barn samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskriminera dig. Det betyder att ingen får behandla dig sämre än någon annan. Du får inte heller diskrimineras för din eller dina föräldrars ras, hudfärg, kön, språk, religion, handikapp, nationella, etniska eller sociala ursprung.

Övning 2: Vad är bäst för clownen Mini? – Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör dem

Syfte: Syftet är att eleverna ska värdera och reflektera över vad som menas med "barnets bästa".

Målgrupp: Årskurs F–3.

Tidsåtgång: Cirka 20 minuter.

Förberedelse: Förbered en låda med en mängd lappar (ungefär en lapp per person). På varje lapp står en sak som Clownen Mini vill göra, vissa saker kan tolkas som positiva andra som negativa.

Ex:

Clownen Mini vill hjälpa sina kompisar

Clownen Mini vill äta grönsaker

Clownen Mini vill äta godis varje dag
Clownen Mini vill gå till skolan
Clownen Mini vill borsta tänderna med kolasås
Clownen Mini vill titta på TV fem timmar i streck
Osv.

Gör så här:

1. Ställ lådan med lapparna i mitt i rummet. Berätta för eleverna att de nu ska föreställa sig att de är lilla Clownen Minis föräldrar. I lådan finns en massa saker som Clownen Mini vill göra. Men vad är bäst för Clownen Mini? Eleverna ska nu själva få bestämma vad hen får och inte får göra. Men de måste förstås alltid tänka på Clownen Minis bästa. De är ju ansvarsfulla föräldrar.
2. En elev i taget går till lådan, drar upp en lapp och läser den högt (om eleverna inte kan läsa får läraren hjälpa till). Alla elever tar nu ställning som föräldrar och går till den plats som passar deras åsikt. De som håller med Clownen Mini ska gå till en utstakad plats i rummet för JA och klappa händerna. De som inte tycker att hen ska få det som står på lappen går till en utstakad plats för NEJ och trampar med fötterna.
3. En diskussion kan följa efter varje beslut. Fråga hur tänkte du när du bestämde dig för ett JA eller NEJ. Är det verkligen det bästa valet för Clownen Mini att göra så? Hur vet en det?
4. Avsluta övningen innan eleverna börjar tappa fokus.

Frågor & diskussion:

1. Var det svårt att vara föräldrar och besluta om vad är bäst för Clownen Mini?
2. Vilken fråga tyckte du var svårast att bestämma över?
3. Varför får inte barn alltid sin vilja igenom?
4. Vet alla vuxna vad som är bäst för barn?
5. Finns det vuxna som fattar beslut som inte är bra för sina (eller andras!) barn? Varför är det så tror ni?
6. Gör din röst hörd. Hjälp de vuxna att förstå vad som är bäst för barn. Ge ett tips till någon vuxen på skolan.

Artikel 3: När vuxna fattar beslut som rör barn ska de se till "barnets bästa". Det betyder att de vuxna alltid ska tänka på vad som är bra för dig och hur beslutet kommer att påverka dig.

● **Övning 3: Blomkull – Alla barn har rätt till liv och utveckling**

Syfte: Att fundera över vad utveckling betyder samt att reflektera över betydelsen av att alla barn har rätt till liv och utveckling.

Målgrupp: Årskurs F–3.

Tidsåtgång: Cirka 20 minuter

Förberedelse: Leken behöver stort utrymme där barn kan springa runt och leka kull.

Gör så här:

En elev ska försöka kulla de andra barnen. De barn som blir kullade lägger sig ner som ett frö på golvet. För att bli befriad måste en annan elev komma och vattna fröet och sedan klappa fröet försiktigt på huvudet. Fröet växer långsamt tills den blommar med händer och säger "BLOOOOMMMMAAA". Sedan blir hen fri.

Om gruppen är stor, kan det vara lämpligt att välja två kullare. Se till att byta kullare då och då.

Frågor & diskussion:

1. Du som blev kullad och befriad. Hur kändes det att utvecklas från ett frö till en blomma?
2. Hjälpte du andra att utvecklas? Hur kändes det att hjälpa blomman att leva och utvecklas?
3. En blomma behöver ju vatten och sol för att utvecklas och blomma ut. Vad behöver ett barn för att utvecklas och "blomma ut"? Ge exempel på vad du behöver.
4. Vad kan göra att ett barn inte utvecklas? Kan du komma på något?
5. Är det viktigt att utvecklas i livet?

Variant: Dela in eleverna i små grupper och låt dem diskutera varför det är viktigt att utvecklas och hur en gör det? Be grupperna redovisa sina svar för varandra.

Artikel 6: Du har rätt att leva och utvecklas.

● **Övning 4: Skulptören - Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad**

Syfte: Att varje elev ska uppleva hur det känns att komma till tals och att bli hörd och uppmärksam. Att resonera kring betydelsen av att få uttrycka sina åsikter och respektera andra.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter.

Förberedelser: Eleverna delas in i grupper om tre elever i varje grupp. Alla i gruppen har en specifik roll: en är lerklump, en är skulptör och en är byggarbetare som genomför skulptörens instruktioner på lerklumpen.

Gör så här:

1. Övningen går ut på att skulptören viskar till byggarbetare vad hen ska göra med lerklumpen. De har två till tre minuter på sig att forma sin skulptur.

Skulptören ger en instruktion i taget som ska genomföras av byggarbetaren på lerklumpen. Till exempel flytta höger foten ett steg framåt, lyft höger handen och lägg den på vänster axeln, vänd huvudet till vänster, osv.

Se till att alla grupper börjar göra statyerna samtidigt och att alla förstår vad de ska göra och hur länge de ska hålla på.

2. Lerklumpen ska samarbeta med skulptören och byggnadsarbetaren genom att stå stilla i varje ny position.

När alla skulptörer är klara och är nöjda med sina konstverk, går alla skulptörer och byggarbetare runt och tittar på de andras statyer som om de var på en konstupställning.

Därefter byter deltagarna i gruppen roller och gör om övningen tills alla har gjort alla tre roller.

Frågor & diskussion:

1. Lyssnade byggarbetaren och lerklumpen när skulptören förklarade hur statyn skulle se ut?
2. Hur kändes det att vara skulptör när byggarbetaren lyssnade på dig och genomförde ditt förslag till staty?
3. Hur skulle det kännas om byggarbetaren och lerklumpen inte hade lyssnat på dig och tagit hänsyn till ditt förslag när du var i skulptörens roll?
4. Enligt Barnkonventionen har du rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka dina åsikter. Vad betyder det? Ge exempel.
5. Du har rätt att uttrycka dina åsikter i alla frågor som rör dig. Vuxna ska lyssna och ta hänsyn till dina åsikter. Finns det vuxna som inte lyssnar och tar hänsyn till barn? Vad kan det leda till?
6. Varför är det så viktigt att vuxna tar hänsyn till barns åsikter?
7. Gör din röst hörd. Berätta vad du tycker att vuxna ska göra för att bli bättre på att lyssna på barn.

Artikel 12: Du har rätt att uttrycka dina åsikter i alla frågor som rör dig.
Vuxna ska lyssna och ta hänsyn till dina åsikter.

Artikel 13: Du har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka dina åsikter.

Övning 5: Vilken av dem stämmer inte? - Alla barn har rätt till identitet

Syfte: Att förstå vad ordet identitet betyder och reflektera kring innehållet i artikel 7 i barnkonventionen.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter.

Målgrupp: Årskurs 4–6.

Förberedelse: Dela ut papper och penna till alla elever.

Gör så här:

Den här övningen går ut på att eleverna ska reflektera kring sin egen identitet och varför det är så viktigt att ha en identitet och bli respekterad för den en är.

Uppmana eleverna att fundera på saker som på ett bra sätt beskriver vem de är. Be dem att skriva ner fyra saker som de tycker beskriver dem själva på ett bra sätt.

Sedan skriver de ner en sak som inte stämmer alls.

Dela in klassen i mindre grupper om 4–5 elever i varje. Varje elev redogör för sina fem saker. Övriga i gruppen gissar vilken av dessa som inte stämmer.

Frågor & diskussion:

1. Var det svårt att hitta bra beskrivningar på vem du är?
2. Var det lätt att gissa vilken beskrivning som inte stämde?
3. Vad betyder identitet? Och vad innebär det?
4. Hur viktigt är det att ha ett namn? Varför?
5. Är det viktigt att ha ett medborgarskap? Varför?
6. Hur tror du att det känns att inte ha ett medborgarskap? Att inte tillhöra ett land?

Variant: Dela in eleverna i små grupper och låt dem diskutera ordet identitet: Vad betyder det och vad innebär det? Be grupperna redovisa sina svar för varandra.

Artikel 7: Du har rätt att få ett namn och att vara medborgare i ett land. Du har också rätt att så långt det är möjligt få veta vilka dina föräldrar är och att bli väl omhändertagen av dem.

Artikel 8: Du har rätt att behålla din identitet.

Övning 6: Här är jag - Alla barn har rätt till identitet

Syfte: Att förstå betydelsen av att alla barn har rätt till en identitet och rätt att uttrycka sig och bli lyssnad på.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Gör så här:

1. Eleverna har två minuter på sig för att fundera över sitt namn och ta fram en enkel kroppsrörelse som på ett bra sätt gestaltar namnet. Uppmuntra deltagarna att göra kreativa kroppsrörelser som inte liknar varandra, men som är lätta att härma.
2. Placera alla elever i en stor ring. En elev i taget går in i ringen och gör sin rörelse och säger sitt namn. De andra eleverna ska tillsammans upprepa precis samma rörelse och säga namnet högt.
3. Deltagarna ska tillsammans upprepa varje elevs rörelse och namn i ordningsföljd innan de lägger till nästa persons rörelse. Det gäller att komma ihåg allas kroppsrörelser och namn. När alla har visat sin rörelse kan gruppen tillsammans upprepa bara kroppsrörelserna i ordningsföljd utan att säga namnet. Det blir som en danskoreografi.
4. Efter det kan en person ropa efter en annan genom att göra dennes kroppsrörelse vart på denne svarar med att ropa på någon annan, osv.

Frågor & diskussion:

1. Var det svårt att hitta en kroppsörelse som beskriver ditt namn?
2. Hur kändes det att stå i mitten och få allas uppmärksamhet när du gjorde din örelse?
3. Hur kändes det att få ett nytt namn (kroppsörelsen)?
4. Hur viktigt är det att ha ett namn? Varför?
5. Är det viktigt att ha ett medborgarskap? Varför?
6. Hur tror du det känns att inte ha ett medborgarskap? Att inte tillhöra ett land?

Artikel 7: Du har rätt att få ett namn och att vara medborgare i ett land

Artikel 8: Du har rätt att behålla din identitet

Artikel 12: Du har rätt att uttrycka dina åsikter och bli hörd i alla frågor som rör dig.

Övning 7: Krama för att överleva! - Alla barn har rätt till social trygghet

Syfte: Att förstå betydelsen av att hjälpa varandra och hur det bidrar till glädje och välmående.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Målgrupp: Årskurs F–3.

Förberedelse: Leken behöver utrymme där barn kan springa.

Gör så här:

Det här är en kullek. En elev ska försöka kulla de andra barnen. För att skydda sig och inte bli kullad (överleva) måste du krama en annan deltagare i gruppen, du får max krama en och samma person i 3 sekunder. Den som har blivit kullad blir kullare och säger högt: Jag har den!

Om gruppen är stor, kan det vara lämpligt med två kullare. Se till att byta kullare då och då.

Frågor & diskussion:

1. Hur kändes det att krama någon för att slippa bli kullad?
2. Vad betyder trygghet? Vad innebär det?
3. Hur känner en sig trygg?
4. Känner en sig trygg om en inte har bostad, mat, kläder eller sjukvård?
(Lyfta fram gärna barn på flykts rätt till trygghet.)

Artikel 26: Du har rätt till social trygghet. Om det behövs ska samhället hjälpa till så att du får bostad, mat och kläder.

Övning 8: Ambulanskull - Alla barn har rätt till vård

Syfte: Att öka förståelsen för barns rätt till hälsa och rätt till sjukvård.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Målgrupp: Årskurs F–3.

Förberedelse: Leken behöver utrymme där barn kan springa. Förbered en markerad zon som är sjukhuset.

Gör så här:

En elev ska försöka kulla de andra. Den som blir kullad lägger sig på golvet och agerar sjuk. Två personer som är fria och inte har blivit kullade kommer och lyfter upp den sjuka personen och bär hen till sjukhuset samtidigt som de låter som en ambulans. En ambulans får inte kullas. Ambulansen lämnar av sjuklingen på sjukhuset. Sedan är de fria att springa vidare.

När den sjuka personen har legat på sjukhuset i fem sekunder är personen frisk igen och kan springa tillbaka till leken.

Om gruppen är stor, kan det vara lämpligt med två kullare. Se till att byta kullare då och då.

Frågor & diskussion:

1. Hur kändes det att hjälpa en sjuk person?
2. Hur kändes det att bli frisk igen?

Artikel 24: Du har rätt att vara så frisk som möjligt. Om du blir sjuk har du rätt till sjukvård och träning så att du blir frisk.

Övning 9: Trafikskolan - Alla barn har rätt till skydd

Syfte: Denna övning är en lek i tillit med syftet att lita på ens partner som kommer att ta ansvar och skydda dig från att krascha. Alla barn har rätt till skydd.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Förberedelse: Dela upp eleverna i par.

Gör så här:

Eleverna delas upp i par; en är bil och den andra är förare. Den som agerar bil står framför föraren och blundar. Eleverna kan börja utan att blunda och när de känner sig trygga kan de blunda.

Föraren kan styra sin bil genom att lägga båda sina händer på bilens axlar för att köra framåt, en hand i ryggen för att backa. Vill du svänga höger eller vänster håller du en hand på respektive axel. För att stanna släpper du taget helt om bilen. Efter ett tag kan du växla upp bilen, så den går fortare.

Sen byter eleverna platser. Låt eleverna köra runt sina bilar och styra dem så att de inte krockar med de andra. Se till att föraren är ansvarig och ger förtroende. De får säga STOPP för att förhindra en olycka.

Frågor & diskussion:

1. Var det svårt att ta hand om din bil?
2. Var det svårt att lita på din förare?
3. Hur kändes det att få skydd från din förare för att inte krascha?
4. Vad betyder ordet skydd?
5. Vad behöver du skydd från i livet?

Artikel 19: Du har rätt till skydd mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, vanvård, misshandel, övergrepp eller annat utnyttjande.

Övning 10: Hitta ljudtvillingen - Alla barn har rätt till att återförenas med sin familj

Syfte: Att öka förståelsen för hur det kan kännas för barn på flykt att skiljas från och återförenas med sina familjer.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Förberedelse: Eleverna delas upp i par. Se till att utrymmet är stort och säkert för eleverna att röra sig på.

Gör så här:

Deltagarna parar ihop sig två och två. Båda ska blunda.

De ska sedan bestämma ett eget unikt ljud som gör att de kan hitta varandra (till exempel ett djurläte).

När alla par har bestämt sina ljud sprider alla ut sig över hela golvet utan att titta. På given signal gäller det för tvillingarna att hitta varandra igen genom att lyssna efter det gemensamma ljudet. Uppmana eleverna att röra sig försiktigt och långsamt och hålla händer framför sig för att undvika att gå in i andra. När de hittat varandra så öppnar dom ögonen och fortsätter med sitt ljud så att andra hör att de är där.

Frågor & diskussion:

1. Hur kändes det att vara skild från din ljudtvilling och helt ensam?
2. Hur kändes det när ni lyckades hitta varandra?
3. Är det svårt att vara ensam i verkligheten? Hur viktigt är det att ha en familj? Varför?
- Lyfta gärna fram barn på flykts situation när de flyr och skiljs från deras föräldrar.

Artikel 9: Du ska inte skiljas från föräldrarna mot din vilja, utom när det är för ditt bästa. Du som är skild från dina föräldrar har rätt att träffa dem regelbundet.

Artikel 10: Du har rätt att återförenas med din familj om familjen splittrats. Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.

VEM ÄR "FLYKTING"?

- FN:s definition av en person på flykt är en person som lämnat sitt hem och som inte kan återvända dit på grund av fruktan för förföljelse beroende på etnicitet, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp, religiös eller politisk uppfattning.
- Människor på flykt är även de som tvingats lämna sitt hemland på grund av krig eller inbördeskrig. När personer är på flykt internt inom landet betyder det att de har flytt väpnade konflikter utan att passera någon gräns. De flesta människor som tvingas lämna sitt land kommer inte längre än till närmaste grannland.
- Bara ett fåtal av alla som är på flykt i världen kommer till Sverige.
- Texten är hämtad från: <http://www.migrationsinfo.se>

Övning 11: Att fly – Att vara på flykt

Syfte: Att sätta sig in i hur det kan vara att fly. Att få eleverna att byta perspektiv och få ökad förståelse för barn på flykt.

Målgrupp: Årskurs F-3 och 4-6.

Tidsåtgång: cirka 30 minuter.

Förberedelse: Dela ut papper och penna till varje elev.

Gör så här:

- Läs upp följande påhittade nyhetsmeddelande för eleverna:

EXTRA! EXTRA! EXTRA! Detta är ett nyhetsmeddelande från er Nya Allsmäktige Ledare. Jag och mina män har störtat regeringen och ni är från och med nu i min makt. För att fira mig och min seger kräver jag total närvaro av folket, såväl barn, vuxna och åldringar förväntas gå man ur huse och jubla kl 16:00. Alla förrädare, det vill säga ni som på något sätt gett stöd för den förre ledaren eller visat stöd för demokrati eller religion genom att till exempel, rösta, fira jul, påsk eller midsommar kommer att fängslas och torteras.

Med vänliga hälsningar /Enväld Härskare Diktatorsson.

- Berätta för eleverna att de nu kommer behöva fly för sina liv. Och nu är det bråttom att fly. De måste nu själva bestämma vad de ska ta med sig på sin flykt. Vilka saker är nödvändiga? De kan bara ta med sig saker som de kan bära med sig.

- Här nedan finns en lista på saker att välja mellan. Dela ut listan med saker eller skriv upp den på tavlan och låt eleverna skriva av den. Variant för årskurs 1-3, minska antalet saker för eleverna att välja mellan, ta de som är markerade med fetstil.

Kudde	Lexikon	Skor	Ficklampa	Varma kläder	Kartbok
Dator	Fickkniv	Tändstickor	Mat	Radio	Cykel
Kamera	Mobiltelefon	Snöre	Tält	Dricksvatten	Sovsäck
Bok	Gosedjur	Kortlek	Tvål	Första förbandslåda	Klocka

4. Låt eleverna under cirka 5 minuter individuellt rangordna sakerna, där 1 är det viktigaste, utifrån vad de själva tycker är viktigast att ta med sig.
5. Dela in eleverna i mindre grupper om 3–4 elever i varje, och låt dem diskutera och ta fram en gemensam lista med de 10 viktigaste sakerna (5 för årskurs 1–3). De ska också berätta varför det är så viktigt att ta med just de sakerna.
6. Be grupperna redovisa sina listor och sin motivering för varandra.

Frågor & diskussion:

1. Vilka saker hade de flesta grupperna valt som de viktigaste?
2. Hur tänkte ni när ni valde sakerna?
3. Vad är skillnaden mellan att behöva något och att vilja ha något?
4. Vad är skillnaden mellan materiella behov och andra behov (kärlek, omvårdnad, utbildning, läkarvård och liknande)?
5. Får alla människor i världen sina materiella och andra behov tillgodosedda?
6. Får alla människor i Sverige sina materiella och andra behov tillgodosedda?
7. Hur skulle det kännas att behöva lämna sitt hem och splittras från sina kompisar?

Med inspiration från:

”På Flykt, ett rollspel om flyktingars situation”, UNHCR

”Att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet i skolan”, Skolor mot rasism

Artikel 22: Du som är på flykt, ensam eller tillsammans med någon annan, har rätt att få skydd och hjälp. Du ska också få hjälp att återförenas med din familj.

Artikel 38: Om du är under 15 år ska du skyddas från att delta i krig. Om du har drabbats av ett krig ska du få det skydd och den vård du behöver.

Foto av: Alex Hinchcliffe

Övning 12: 20 Saker jag tycker om att göra – Att vara på flykt

Syfte: Att öka förståelsen för egna intressen, val och prioriteringar. Att förstå och reflektera över de inskränkningarna av livskvalité som det innebär för barn på flykt.

Målgrupp: Årskurs 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 30 minuter.

Förberedelse: Dela ut papper och penna till alla elever.

Gör så här:

DEL 1 Saker du tycker om att göra

1. Alla i klassen får på varsitt tomt A4 papper, där ska de skriva siffrorna 1–20 i en lång rad under varandra i vänster kant.
2. Dra sedan ett streck rakt ner så att det bildas en marginal till höger med plats för anteckningar. Pappret ska se ut ungefär så här:

1	
2	
3	
4	
5	

3. Alla ska nu var för sig, skriva en lista på "20 saker jag tycker om att göra". Alla möjliga förslag uppmuntras. Det kan vara stora som små, vardagliga som ovanliga, komplicerade och vanliga. Allt från saker som tar lång tid att göra till snabbt övergående nöjen. I princip ska allt en elev kan tänkas tycka om att göra få plats på listan. Det kan kännas svårt att komma på saker att skriva så låt det ta lite tid, ungefär 10 minuter brukar räcka. Självklart får eleverna skriva fler eller färre saker, det är ingen tävling i att komma på flest saker. Men det är inte bra att skriva allt för få saker, då kan de andra delarna av övningen bli besvärliga att genomföra.

OBS. Som ledare av övningen kan det vara bra att också göra en egen lista som du kan utgå ifrån i del 2 och 3 i övningen.

DEL 2 Sortera sakerna

4. När klassen är redo att gå vidare ska de nu, fortfarande individuellt, göra anteckningar på utrymmet bredvid listan, i den högra spalten. Be eleverna fundera och sedan anteckna i den högra spalten utifrån följande uppmaningar:

- Skriv K bredvid varje sak som kostar mer än 20 kr att göra per gång. (Det kan ibland vara svårt att avgöra, men till exempel en förenings terminsavgift delat på antal träffar kanske kostar mer än 20 kr. Att läsa en bok kostar inte pengar om det inte är att köpa nya böcker som är intresset.)
- Skriv ett F bredvid varje sak som du brukar göra tillsammans med en eller flera familjemedlemmar.
- Skriv ett E bredvid varje sak du brukar göra ensam.
- Ringa in tre saker som du skulle vilja ägna mer tid åt.

- Skriv ett P bredvid varje sak som förutsätter att du behöver prata med andra.

5. Låt eleverna under cirka 10 minuter jämföra sina listor med varandra i mindre grupper. Din roll som ledare av övningen är förstås att inte döma ut listor, utan att uppmuntra en diskussion och hjälpa till att göra upptäckter på det personliga planet.

DEL 3 På flykt

6. Eleverna ska nu tänka sig in i situationen att de tvingas lämna Sverige och fly till ett främmande land. De flyr till ett land där de inte kan språket och i värsta fall kommer de att splittras från sin familj.

7. Be dem nu stryka alla saker på sin lista som har ett K, F och P bakom sig.

K för att situationen för människor på flykt ofta är ekonomiskt ansträngd. Pengar går åt till det allra nödvändigaste, som själva flykten, mat, mediciner och tak över huvudet.

F för att det inte alls är säkert att hela familjen lyckas hålla ihop under flykten och

P för att de inte kommer att kunna göra saker på det nya språket, det tar tid att lära sig prata och förstå ett helt nytt språk.

OBS. Det är viktigt att fokus ligger på förståelse, empati och solidaritet och inte på att skrämma upp barnen. Övningen är en hjälp att se ur ett eget personligt perspektiv hur livet förändras när en plötsligt blir en person på flykt.

Frågor & diskussion:

- Vilka saker blev kvar efter att du tvingades på flykt?
- Hur känns det att behöva stryka så många saker som du tycker om att göra?
- Om du fick välja en enda sak av alla de saker du var tvungen att stryka, vad skulle du då välja?
- Vad tror du är det värsta med att vara på flykt från sitt hemland?
- Vad tycker du vi kan göra för att få personer på flykt som kommer till Sverige att känna sig välkomna?

Med inspiration från:

"Aktiva värderingar", John M Steinberg

"Om det var i Krig i Norden", Janne Teller

Artikel 22: Du som kommer som är på flykt, ensam eller tillsammans med någon annan, har rätt att få skydd och hjälp. Du ska också få hjälp att återförenas med din familj.

Artikel 38: Om du är under 15 år ska du skyddas från att delta i krig. Om du har drabbats av ett krig ska du få det skydd och den vård du behöver.

DEL 2: SKRATT

ATT SKRATTA OCH LEKA ÄR EN RÄTTIGHET!

Skratt är mer än glädje. Skrattet fyller oss med liv och är en vila, en paus från svårigheter och lidande. Skrattet är en gnista av hopp och kan ljuda i de mörkaste stunder. Skrattet skapar beröring, där kontakten verkar ha gått helt förlorad. Skrattet förenar, bortom politiska, ideologiska, religiösa olikheter. Med skrattets språk når vi hela världen. Alla människor behöver få känna sig sedda och skratta med någon. Vissa behöver det mer än andra. Skrattet skapar gemenskap, stärker vår självkänsla och kan vara naturligt smärtstillande. Att för en stund glömma vardagen och skratta tillsammans ger oss känslan av att dela något större med våra medmänniskor. Ett äkta skratt är spontant, kommer någonstans inifrån oss. Skratt är förlösande och skapar avspänning, sätter igång andningen och arbetar med magmusklerna. Skrattet kan ge välbehövlig distans och ibland skapa balans när livet runtomkring är kaos. Med skrattet kan vi hjälpa gråten. Skapa rum för att visa känslor, släppa fram det spontana i omvärldens allvar. Med skratt talar vi med hela världen, möts bortom föreställda olikheter, skapar hopp i de svåraste situationer. Med skratt möter vi våra rädslor. Med skratt bygger vi livets drömmar. Alla barn har rätt att skratta!

Läs mer om Clownen utan Gränser på www.skratt.nu

Denna del innehåller ett antal roliga övningar som syftar till en gemensam skrattstund. Med dem vill vi säga att: att skratta och leka är en rättighet!

Välj ut en eller flera av övningarna och avsluta med att diskutera följande frågor:

Frågor & diskussion:

1. Hur kändes det att göra övningen?
2. Är det viktigt att leka? Varför?
3. Hur känns det att skratta?
4. Är det viktigt att skratta? Varför?
5. Varför kan det vara viktigt att skratta tillsammans med andra?
6. Hur skulle livet se ut utan skratt?
7. När skrattar ni mest?
8. Vad kan hända om en inte har några roliga stunder i sitt liv?

Artikel 31: Du har rätt till fritid, lek och vila. Du har rätt att delta i kulturella och konstnärliga aktiviteter.

Övning 1: Att få två robotar att kramas

Syfte: Att skratta och leka därför att det är en rättighet.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter.

Förberedelse: Eleverna delas upp i grupper av tre personer.

Gör så här:

Be varje grupp att utse två personer som är robotar och en är som är förare.

Förarens mål är att köra sina två robotar och få dem att kramas med varandra.

Föraren startar sina robotar genom att klappa dem på ryggen, då kör robotarna framåt. Vill föraren svänga roboten på höger eller vänster lägger hen sin hand på robotens respektive axel. Om en robot står inför ett hinder eller en annan robot som inte tillhör samma förare stannar de och gör ett ljud som en varning för deras förare för att komma och byta deras riktning.

När de två robotarna som tillhör till samma förare träffas kramar de varandra, sen byter de roller så att en annan blir förare.

Övning 2: Middagsturné

Syfte: Att skratta och leka därför att det är en rättighet.

Tidsåtgång: 10 minuter.

Gör så här:

Be eleverna ställa sig, med dig, i en stor ring.

Övningen går ut på att en ska säga vad en vill ha till middag, samtidigt som en har tungan under underläppen, till klasskompisen bredvid utan att börja skratta. (Men naturligtvis vill vi att alla ska skratta, så "misslyckas" ni med att hålla er för skratt har ni lyckats med övningen).

Någon börjar med att stoppa tungan under underläppen och säger: "Jag önskar mig ... till middag , vad önskar du dig till middag?" till klasskompisen till höger.

Klasskompisen till höger, stoppar också tungan under underläppen och svarar: "Vad sa du?" Varpå den första personen får upprepa vad den sagt (fortfarande med tungan under underläppen).

"Aha!" svarar klasskompisen till höger då (fortfarande med tungan under underläppen) och fortsätter med att säga; "Jag önskar mig ... till middag , vad önskar du dig till middag?" till sin klasskompis till höger. Och så vidare tills alla i ringen har fått säga vad de önskar sig äta till middag.

Övning 3: Räkna till tre

Syfte: Att skratta och leka därför att det är en rättighet.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: 10 minuter.

Förberedelse: Deltagarna delas upp i par.

Gör så här:

1. Varje par ska räkna till tre om och om. Varje person säger en siffra i taget.

Person A säger: ett

Person B säger: två

Person A säger: tre

Person B säger: ett

Person A säger: två

Osv.

2. Sedan bestämmer varje par en kropps rörelse som kommer att ersätta siffran ett. Så istället för att säga ett, gör de den valda rörelsen, till exempel att vinka med handen.

Person A vinkar med handen

Person B säger: två

Person A säger: tre

Person B vinkar med handen

Person A säger: två

Osv.

3. Sedan bestämmer de en annan kropps rörelse som ersätter siffran två, till exempel att hoppa. Till slutet ersätts siffran tre med en kropps rörelse till exempel att klappa händerna. Då blir det:

Person A vinkar med handen (motsvarar ett)

Person B hoppar (motsvarar två)

Person A klappar händerna (motsvarar tre)

Person B vinkar med handen (motsvarar ett)

Person A säger: två hoppar (motsvarar två)

Osv...

När alla par lyckades med att räkna till tre med kropps rörelsen kan alla sitta ner och varje par visar deras sätt att räkna till tre.

Övning 4: Levande memory

Syfte: Att skratta och leka därför att det är en rättighet.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: 15 minuter.

Gör så här:

Det här är en övning där eleverna får prova att leka memory på ett nytt sätt.

1. Två deltagare uppmanas att lämna rummet. När de gått ut och inte ser eller hör vad som händer parar övriga deltagare ihop sig två och två. Alla paren i rummet får sedan komma på en unik rörelse som är deras. Inget annat par får ha samma.
2. När alla par bestämt varsin rörelse ställer de sig i en ring, blandade huller om buller.
3. Sedan får det par som lämnade rummet komma in igen. De ska nu spela memory med alla de andra i klassen! De två som spelar får turas om att peka på två personer som så gör sina rörelser. Är det samma rörelse är det rätt par och de får sätta sig ner. Gör de olika rörelser är det ju fel och de får stå kvar på samma plats som innan.
4. Får du ihop ett par får du välja igen i samma runda. Flest rätta par först vinner.
5. Efter ett tag kan ni byta ut rörelse mot ljud, och senare även bara bestämma vem en är par med, men inte vad paret ska göra, utan den första som blir pekad på bestämmer.

Övning 5: Flirtleken

Syfte: Att skratta och leka därför att det är en rättighet.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Förberedelse: Placera ut stolar i en stor ring.

Gör så här:

1. Hälften av eleverna sätter sig i ringen på varsin stol.
2. Övriga ställer sig bakom en sittande kompis som "vakt" med händerna bakom ryggen. Men för att leken ska fungera krävs det dock att en person står bakom en tom stol.
3. Personen bakom den tomma stolen ska nu med försiktiga "flirt-blinkningar" försöka locka över någon sittande till sin stol. När någon som sitter märker att den blir "flirtad med", ska denne snabbt resa sig och försöka springa och sätta sig på den tomma stolen.
4. Vakten i sin tur måste vara vaksam och försöka (snällt) hålla tillbaka den sittande i stolen om denne försöker smita iväg. Misslyckas vakten att behålla sin sittande får hen försöka flirta över en ny person på sin tomma stol. Tänk på att de som står måste ha händerna bakom ryggen för att de sittande ska få en ärlig chans att hinna undan! Efter ett tag byter alla platser.

Övning 6: Att tillverka jongleringsbollar...

Material: En flaska, en tratt, linfrö (alternativ linser/ ris eller sand), runda ballonger, sax.

Gör så här:

1. Fyll flaskan med cirka 2 dl linfrö.
2. Blås upp en ballong (så att gummit töjs ut) och trä den över tratten eller flaskan.
3. Vänd på flaskan och häll i fröna i ballongen.
4. Knipsa av ballongshalsen.

5. Ta en ny ballong och klipp av hela flärpen/halsen.

6. Trä den nya ballongen över den fyllda.

7. Vill en känna sig säkrare på att bollen ska hålla kan en trä över ett tredje ballonglager.

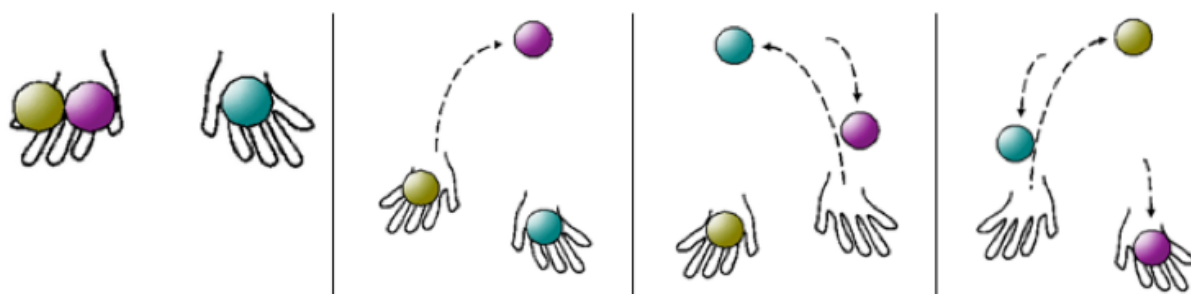
Att Experimentera med jongleringsbollar

Efter att eleverna har tillverkat sina jongleringsbollar kan de experimentera med dem:

- Börja med en boll, kasta den så hög som möjligt och fånga den.
- Kasta bollen och räkna hur många gånger du kan klappa dina händer innan du fångar bollen.
- Kasta bollen, gör piruett (snurra runt dig själv), fånga bollen.
- Kasta och fånga bollen på olika sätt: bakom ryggen, under benen, under armen, ...

Lär dig jonglera

1. Ta en boll, kasta den från en hand till en annan, försök att alltid kasta bollen i samma höjd.
2. Ha en boll i varje hand och följ samma princip. Kasta första bollen (låt säga från höger hand), när den når sin högsta höjd och precis innan den börjar falla ner i vänster handen, kasta bollen från vänster handen precis innan för att fånga den som är i lyften osv. Det blir som att en ritar X med bollarna.
3. Ta nu tre bollar. Två i en hand (låt säga höger hand) och en i en annan (vänster hand). Kasta en boll från din höger hand. När den når sin högsta höjd, kasta bollen från din vänster hand, när den når sin högsta höjd, kasta bollen från din höger hand, osv.

Övning 7: Bollars bana

Syftet: Att skratta och leka är en rättighet. Koncentration och grupparbete är en del av detta.

Målgrupp: Årskurs F-3 och 4-6.

Tidsåtgång: Cirka 15 minuter.

Förberedelse: Övningen behöver flera bollar i olika färger.

Gör så här:

Be eleverna ställa sig, med dig, i en stor ring. Du (läraren) har alla bollar med dig. Du kan lägga dem på golvet vid dina fötter.

Del 1: Läraren kastar en boll till en elev som därpå kastar den till någon annan osv. tills att alla har fått bollen en gång. Sista personen kastar bollen tillbaka till läraren. Varje person måste komma ihåg från vem den fått bollen och till vem den själv kastade till.

Gör om samma bana två till tre gången så att alla kommer ihåg bollbanans ordning. Ögonkontakt mellan den som kastar och den som fångar bollen är viktigt att ha innan en kastar iväg bollen.

Nu börjar läraren öka antal bollar. Läraren kastar första bollen, väntar några sekunder, kastar den andra, väntar några sekunder, kastar den tredje, osv. Det blir alltså flera bollar som går i samma bana. Läraren kan minska eller öka antal bollar beroende på gruppens koncentration. Eleverna behöver endast koncentrera sig på två personer, den eleven får bollen av och den hen kastar till.

Del 2: Samma övning kan göras, men baklänges. Då börjar läraren kasta bollen till den personen som hen fick bollen från tidigare.

Del 3: En kombination av bollar med en vis färg (ex. röd) går i den första banan, och bollar med en annan färg (ex. blå) går baklänges.

Del 4: Ett annat objekt eller boll med en tredje färg kan gå till höger (och vänster) från en person till en annan.

Obs: Läraren kan alltid minska eller öka antal bollar beroende på gruppens koncentration genom att lägga dem vid sina fötter.

Övning 8: Kasta en boll och blunda

Syfte: Att skratta och leka därför att det är en rättighet.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Förberedelse: Leken kräver två bollar. Eleverna delas upp i två grupper med jämnt antal deltagare.

Gör så här:

Varje grupp ställer sig i led (på kö i en linje). Första personen i varje grupp har en boll. Hen kastar bollen, ser var den ramlar, blundar och går till den. När eleven tror att bollen ligger precis framför dennes fötter då sträcker hen fram handen för att ta upp den. Om personen lyckats med att hitta och ta upp bollen får gruppen poäng. Om eleven inte lyckats öppnar personen sina ögon för att se hur nära var hen var bollen. Sen ger eleven bollen till nästa person i led osv. Gruppen som samlar mest poängar vinner.

Övning 9: Gruppen

Syfte: Att skratta och leka är en rättighet. Att samarbeta och hjälpas åt för att lyckas är en del av detta.

Målgrupp: Årskurs F–3 och 4–6.

Tidsåtgång: Cirka 10 minuter.

Förberedelse: Förbered en utstakad bana med en startpunkt och slutpunkt. Det kan vara slalom mellan koner eller liknande. Dela ut en boll till varje elev.

Gör så här:

Varje elev placerar sin boll på huvudet och står vid startpunkten. Eleverna ska nu ta sig längs banan utan att tappa bollen. Eleverna får inte röra sin egen boll. Om en elev tappar sin boll, står hen kvar på sin plats och väntar tills en annan kommer, plockar upp bollen från golvet och placerar den igen på huvudet.

Om en elev fuskar och håller kvar bollen med handen måste eleven vänta på att en annan elev kommer och hjälper till att placera tillbaka bollen på huvudet.

Här ges ett urval av kopplingar som kan göras till ämnena: Samhällskunskap och svenska.

Kursplan samhällskunskap

Syfte – ett urval

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Centralt innehåll åk 1–3

- Grundläggande mänskliga rättigheter såsom alla människors lika värde samt barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (Barnkonventionen).

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i åk 3

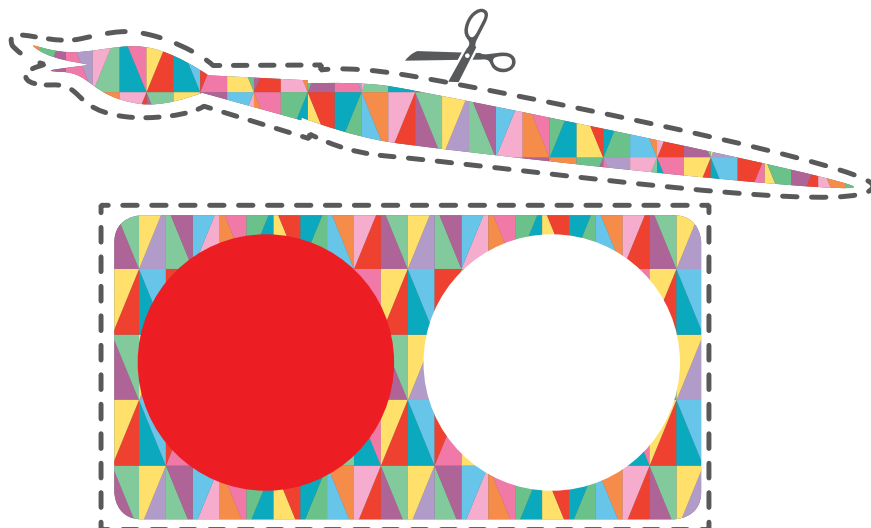
- Eleven har grundläggande kunskaper om några mänskliga rättigheter och barnets rättigheter och visar det genom att ge exempel på vad de kan innebära i skolan och hemma.

Centralt innehåll åk 4–6

- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med Barnkonventionen.

Kunskapskrav för åk 6 för betyget E

- Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.
- Eleven har grundläggande kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra enkla resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Kursplan Svenska

Syfte – ett urval

Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift,
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,

Centralt innehåll 1–3

- Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.
- Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter.

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i år 3

- Eleven kan samtala om elevnära frågor och ämnen genom att ställa frågor, ge kommentarer och framföra egna åsikter. När eleven berättar om vardagliga händelser beskriver eleven dem så att innehållet tydligt framgår. Dessutom kan eleven ge och ta enkla muntliga instruktioner.

Centralt innehåll år 4–6

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola.
- Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.

Kunskapskrav för år 6 för betyget E

- Eleven kan samtala om bekanta ämnen genom att ställa frågor och framföra egna åsikter på ett sätt som till viss del upprätthåller samtalet.

ATT ARBETA VIDARE MED

Hoppas att ni har funnit det inspirerande att arbeta med Clowner utan Gränsers metodmaterial. För frågor eller synpunkter kontakta info@skratt.nu. Vill du och din klass arbeta vidare med dessa frågor finner du nedan en lista med tips på litteratur och material.

LITTERATUR

"Om det var krig i Norden", Janne Teller

"Aktiva värderingar", John M Steinberg

"Att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet i skolan", Skolor mot rasism

E-SKRIFT

"Hej Sverige, lärarhandledning", Friends i samarbete med UNHCR

"Det här är dina rättigheter - för barn 5 - 9 år", Rädda barnen

"Självklart! - för barn 10 - 12 år", Rädda barnen

"På Flykt, ett rollspel om flyktingars situation", UNHCR

"För mer rättvisa", Folkhälsans förbund

"Barnets rättigheter-en lättläst skrift om konventionen, om barnets rättigheter", Regeringskansliet

WEBBSIDOR

www.skratt.nu

www.unicef.se/barnkonventionen

www.raddabarnen.se/om-oss/barnkonventionen/larare

www.migrationsinfo.se

MOBILAPP:

"Alla barns rätt"

Metodmaterial är framtaget av:

Mays Sylwan - cirkuspedagog och metodmaterialsutvecklare

i samarbete med:

Ludvig Myrenberg - lärare och läromedelsutvecklare

Kristina Eriksson - projektledare Skrattumén, Clowner utan Gränser

**Metodmaterialet är en del av
Clowner utan Gränsers projekt
SKRATTURNÉN**

**som genomförs med stöd av
Arvsfonden**

